
SISÄLLYS

Alkusanat v
Sisällys vii
Lyhenteet xiii

I Johdanto 1

II Kansainvälisen yksityisoikeuden lähtökohtia 7

1. Mitä kansainvälinen yksityisoikeus on?7
2. Kansainvälinen toimivalta ja täytäntöönpano10
3. Asianosaisten sopimusvapaus16
4. Kansainvälinen yksityisoikeus ja oikeudellinen yhteistyö18
5. Keskeiset käsitteet22
6. Kansainvälinen yksityisoikeus ja oikeusvertailu25
7. Kansainvälisen yksityisoikeuden negatiivisia ilmiöitä27

III Kansainvälisen avioliitto- ja jäämistöoikeuden lähtökohtia 31

1. Yleistä31
2. Oikeuspaikkakeinottelu32

3. Lakien yhtenäistäminen	34
3.1. Aineellinen avioliitto- ja jäämistöoikeus	34
3.1.1. Yleistä	34
3.1.2. Yhtenäisen pohjoismaisen oikeuden mahdollisuudet	35
3.1.3. Yhtenäisen oikeuden mahdollisuudet Euroopassa.	37
3.1.4. Ihmisoikeudet aineellisen oikeuden yhtenäistäjänä	41
3.2. Kansainvälinen avioliitto- ja jäämistöoikeus.	47
3.2.1. Yleistä	47
3.2.2. Pohjoismaiset sopimukset.	48
3.2.3. Haagin yleissopimukset	49
3.2.4. Yhteisön oikeus	51
4. Kansainvälisen avioliitto- ja jäämistöoikeuden oikeuslähteet	53
4.1. Yleistä	53
4.2. Kansainvälinen rekisteröity parisuhde	57
4.3. Yhteenvedo	59
5. Asuin- ja kotipaikka	61
5.1. Käsitteiden yleiset tunnusmerkit	61
5.2. Esimerkkinä Englanti	63
5.3. Vertailevia huomioita	67

IV Kansainvälinen avioliitto-oikeus

73

1. Oikeus avioliiton solmimiseen ja ulkomailla solmitun avioliiton tunnistaminen	73
1.1. Oikeus avioliiton solmimiseen ihmis- ja perusoikeutena	73
1.2. Avioliiton esteiden tutkiminen	74
1.3. Avioliiton päättämisen muoto	78
1.4. Vieraassa valtiossa solmittujen avioliittojen tunnistaminen	80
1.4.1. Aviosuhteen luonnehtiminen	80
1.4.2. Tunnustaminen ja sen merkitys.	82
1.5. Rekisteröity parisuhde	88
1.5.1. Oikeus parisuhteen rekisteröimiseen	88
1.5.2. Vieraassa valtiossa rekisteröityjen parisuhteiden tunnistaminen	89
2. Aviopuolisoiden varallisuussuhteet	92
2.1. Aviovarallisuusstatuutin nojalla ratkaistavat kysymykset	92
2.2. Lainvalinta lakiviittauksella	94

2.3. Lakiviittaus ja oikeusvertailu	98
2.3.1. Avioliiton varallisuusjärjestelmät	98
2.3.2. Varallisuussuhteiden lopputilitys Suomen, Englannin ja Saksan aviovarallisuusjärjestelmissä	101
2.4. Lainvalinta ja kotipaikkaperiaate	113
2.5. Lainvalinta ja lähimmän liittymän periaate	118
2.6. Suoraan sovellettavat säännökset	118
2.6.1. Yleistä	118
2.6.2. Osituksen sovittelu	120
2.6.3. Vallinnanrajoitusjärjestelmä ja yhteiselämän lopettaminen	122
2.7. Avioliiton varallisuussuhteita koskevat sopimukset	124
2.7.1. Yleistä	124
2.7.2. Avioeron varalta tehtävä sopimus	126
2.7.3. Avioehto	128
2.8. Kolmannen asema puolisojen oikeustoimissa	132
2.8.1. Puolison ja kolmannen tekemät oikeustoimet	132
2.8.2. Puolisoiden väliset sopimukset ja kolmas	134
2.9. Ositusmenettely	136
2.9.1. Ositusperusteet	136
2.9.2. Alueellisuusperiaate ja universaaliperiaate	137
2.10. Kansainvälinen toimivalta	139
3. Avioliiton yleiset oikeusvaikutukset	142
3.1. Yleistä	142
3.2. Elatuksen suuruus	143
3.3. Kansainvälinen toimivalta	145
3.4. Elatusapua koskevien tuomioiden täytäntöönpano	147
3.4.1. Autonominen konventiopohjainen sääntely	147
3.4.2. Yhteisöoikeudellinen sääntely	151
4. Kansainvälisen parisuhteen purkautuminen	153
4.1. Avioliittolain säännökset	153
4.1.1. Kansainvälinen toimivalta ja sovellettava laki	153
4.1.2. Vieraassa valtiossa annetun avioliiton purkamista koskevan päätöksen tunnustaminen	156
4.2. Yhteisöoikeudelliset säännökset	158
4.2.1. Bryssel II -asetuksen taustaa	158
4.2.2. Avioliitto-oikeus yhteisön oikeutena	160
4.2.3. Toimivaltajärjestelmä	162
4.2.4. Tunnustaminen ja täytäntöönpano	165

4.3. Pohjoismainen sääntely	168
4.4. Rekisteröityjä parisuhteita koskeva sääntely	171

V Kansainvälinen jäämistöoikeus **173**

1. Lähtökohtia	173
2. Perimyksen sovellettava laki	174
2.1. Perintöstatuutin nojalla ratkaistavat kysymykset	174
2.2. Kiinteistöjen jäämistöoikeudellinen erityisasema	177
2.3. Lainvalinnan keskeiset periaatteet	180
2.4. Lainvalinta lakiviittauksella	181
2.5. Lakiviittaus ja oikeusvertailu	183
2.5.1. Yleistä	183
2.5.2. Esimerkkinä Englanti	185
2.6. Lainvalinta ja kotipaikkaperiaate	187
3. Kansainvälinen toimivalta perimystä koskevissa asioissa	191
3.1. Yleistä	191
3.2. Toimitusmiehen määrääminen	193
3.3. Muu perintöä koskeva asia	194
4. Pesänselvitys ja perinnönjako	196
4.1. Oikeusvertailevia havaintoja	196
4.2. Alueellisuusperiaate perimystilanteissa	199
4.3. Universaaliperiaate pesänselvityksessä	200
4.4. Universaaliperiaate perinnönjaossa	202
4.5. Perinnönjaon muoto	204
5. Valtiolle menevä perintö	204
6. Testamenttioikeuden erityiskysymyksiä	206
6.1. Yleistä	206
6.2. Testamentin muoto	207
6.3. Kelpoisuus testamentin tekemiseen	209
6.4. Pohjoismainen perintökönventio ja testamentti	210
6.5. Perintöä koskeva sopimus	211

VI Erityiskysymyksiä	215
<hr/>	
1. Vieraan valtion oikeuden torjuminen	215
1.1. Yleistä	215
1.2. Lakikonflikti ja suoraan sovellettavat säännökset	217
1.3. Suoraan sovellettavien säännösten soveltaminen	220
1.4. Asumissuoja ja avustus	221
1.5. Perinnönjaon sovittelu	224
1.6. Ehdottomuusperiaate	227
2. Takaisin- ja edelleenviittäus	232
3. Tehdäänkö lainvalinta viran puolesta?	234
4. Ulkomaan oikeuden selvittäminen	237
5. Tuomioistuimen selvitysvastuu	240
VII Trust	243
<hr/>	
1. Yleistä	243
2. Trustin rakenne	244
3. Kansainvälisten trustien aiheuttamat ongelmat	246
VIII Lopuksi	249
<hr/>	
Lähteet	255
Oikeustapaushakemisto	271
Asiahakemisto	273